

Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення 11.07.2024 р.).
2. Ахтирська Н. М. Права потерпілих у кримінальному провадженні: виклики та державна стратегія удосконалення правового статусу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право.* Том 2. № 80 (2023). С. 116–123. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/296945> (дата звернення 11.07.2024 р.).
3. Гловлюк І. Процесуальні можливості захисту персональних даних вразливих потерпілих. URL: <https://jurfem.com.ua/protsesualni-mozhlyvosti-zakhystu-danykh-vrazlyvykh-poterpilykh/> (дата звернення 11.07.2024 р.).
4. Handbook on Justice for victims URL: https://www.unodc.org/pdf/criminal_justice/UNODC_Handbook_on_Justice_for_victims.pdf (дата звернення 11.07.2024 р.).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-425-5-40>

ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВАМ КОРУПЦІЇ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Чопорова Ольга Юріївна

магістр права,

Міжрегіональна Академія управління персоналом

м. Київ, Україна

Корупція – це негативне явище, яке впливає абсолютно на всі сфери суспільного життя, стає на заваді повноцінного проведення реформ, знижує довіру громадян до публічно-владних інститутів та викликає загрозу національній безпеці України. А саме, є суспільною проблемою, котра охопила не тільки окремо взяті країни, а й світову спільноту в цілому. Тому, варто підкреслити вагомість антикорупційної політики, що має базуватися на розумінні її сутності та основних характеристик, функцій даного напрямку боротьби з корупційними злочинами [1, с. 8]. Таким чином, процвітання корупції та слабкий контроль влади на внутрішньому рівні становить загрозу для міжнародного миру та безпеки. Розкрадання та нецільове використання державних коштів зменшують кількість державних ресурсів, доступних до перерозподілу, та підривають якість та доступність публічних послуг. Що ускладнює боротьбу

із бідністю, голодом та нерівністю, забезпечуючи при цьому хорошу охорону здоров'я та освіти [6, с. 95].

Після російської анексії Криму та часткової окупації Донбасу у 2014 році корупція стала загрозою існування України як суверенної держави. Усвідомлюючи цю небезпеку, Україна стала на шляху реформ, щоб якомога більше мінімізувати корупцію. За допомогою Заходу та чіткого запиту суспільства в Україні створено низку інституцій, завданням яких є запобігання (НАЗК), розслідування (НАБУ), переслідування (антикорупційна прокуратура) та покарання (антикорупційний суд) корупції. Було значно підвищено прозорість: державні закупівлі мають відбуватися через платформу ProZorro, політичні діячі (та їхні сім'ї) повинні розкривати свої доходи та витрати тощо. Патрульну поліцію реформували, щоб усунути дрібне хабарництво [7]. Важливі закони, які мали сприяти у боротьбі з корупцією: Закон України від 23 серпня 2023 року № 3337-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного фінансування та контролю за діяльністю політичних партій» [3], Закон України від 19 грудня 2019 року № 410-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання і протидії політичній корупції» [4].

Згідно з дослідженнями міжнародної організації «Transparency International», у четвірку світових лідерів та аутсайдерів Індексу сприйняття корупції у 2023 році ввійшли: Данія, Фінляндія, Нова Зеландія, Норвегія. Україна посіла 104 місце поміж 180 країн, що доводить зростання України на 3 бали за минулий рік у світі. Також, Україна стала однією з 17 країн в CPI-2023, що продемонстрували свій найкращий показник за увесь час. У 2023 році було відкрито: 101 кримінальне провадження, у яких НАБУ і САП повідомили про підозру 257 особам; 100 обвинувальних актів, щодо 233 осіб НАБУ і САП передали до Вищого антикорусуду; та 65 вироків ухвалив ВАКС за 2023 рік, 83 особи засуджено, а 6 осіб – виправдано [8]. Отже, щоб досягти зменшення рівня корупції до безпечного в Україні, нам вкрай необхідно, вивчати та втілювати у життя закордонний досвід боротьби із цим вкрай негативним соціальним явищем. В першу чергу успішно діючих в інших країнах політичних, правових та організаційних механізмів подолання корупції. Виділення та вивчення закордонних програм, які спрямовані на протидію хабарництву та корупції, що на практиці довели свою ефективність та перспективи для запозичення позитивного іноземного досвіду [2].

У своєму дослідженні, ми розглянули досвід зарубіжних країн, які сформували на державному рівні антикорупційну стратегію: Данія, Нова Зеландія, Канада, Нідерланди, США, Японія. Особливостями організації антикорупційної діяльності у зазначених країнах є – визначення урядом «корупції», як серйозну проблему національній безпеці, а також як

зовнішня, так і внутрішня загроза. Система боротьби з корупцією у *Нідерландах* включає ключові процедурні та інституційні заходи: система моніторингу виникнення корупційних дій у державних і громадських організаціях, та судового контролю за діяльністю осіб, які знаходяться в цих точках. Система підбору осіб на посаду, які мають ризик з точки зору корупції; система покарань за корупційні діяння; система заохочень позитивних дій посадових осіб; створена система державної безпеки по боротьбі з корупцією. Кримінальний кодекс *Канади* прирівнює хабарництво до порушення конституції та акту державної зради. До кримінального покарання притягуються особи, що отримали хабара, так і ті, що його дали. Норми конституційного права Канади спрямовані як проти залежності парламенту від бізнесу, так і проти використання депутатами службового становища з корисною метою. В *Японії* пріоритетними у сфері боротьби з корупцією стали: заходи політичної економії; реформа державної служби; забезпечення громадянських свобод. *США* стали першою державою, яка прийняла закон «про зарубіжну корупційну практику» (1977 р.), який забороняє підкуп іноземних чиновників [5]. За оцінками «Transparency International», *Данія* та *Нова Зеландія* є – однією із двох найменш корумпованих країн у світі. Чому сприяють, насамперед, зрілість громадського суспільства, пропаганда нульової толерантності до корупції, чітке антикорупційне законодавство, ефективна система громадського та парламентського контролю за діями виконавчої влади. В *Данії*, більшість компаній дотримуються політики «абсолютної нетерпимості» до хабарництва як в межах власної фірми, так і у взаємодії із зовнішніми партнерами. При працевлаштуванні обов'язковим є підписання спеціальної угоди, що містить зобов'язання про відмову брати чи давати хабарі. Порушення угоди тягне звільнення із зазначенням в особовій справі та характеристиці працівника причини розірвання трудових відносин. Для спостереження за діями політиків й чиновників, в країні існує ефективна система громадського контролю в особі інститутів громадського суспільства. Завдяки прозорості інформації про рух коштів, посадовці практично не в змозі приховувати свої доходи та видатки. Спираючись на норму Закону «Про поліцію», будь-який громадянин має право, звернутися до правоохоронних органів із заявою про перевірку того чи іншого корупційного порушення. Відповідно до п. 20 Конституційного регламенту парламенту Данії (Фолькетинг) будь-який його депутат може отримати інформацію про позицію будь-якого міністра, відповіді публікуються на веб-сайті Фолькетингу. Пакет антикорупційних законів в Данії включає близько двадцяти законодавчих актів й передбачає кримінальну та адміністративну відповідальність приватних та юридичних осіб. Найбільш дієвим виявився прийнятий у 2002 році закон, який

зобов'язує членів Уряду щорічно публікувати інформацію про свої доходи та майно [9].

Отже, спираючись на досвід світових лідерів, нам в край необхідно зменшити рівень корупції до безпечного, що можливе лише за умови впровадження реформ. Особливе занепокоєння викликає корупція серед правоохоронних органів, суддів, політиків, що сприяє безкарності та процвітанню цього вкрай негативного явища. На нашу думку, буде цілком доречно, впровадити в Україні антикорупційні механізми досліджуваних країн: прозорість бюджетного процесу; контроль розподілу ресурсів; доступ громадськості до урядової інформації; система покарань за корупційні діяння та хабарництво; чітке антикорупційне законодавство; система громадського та парламентського контролю за діями виконавчої влади; прозорість інформації про рух коштів посадовців. Таким чином, боротьба з корупцією, має стати ключовим фактором для досягнення миру.

Література:

1. Біла М. О. Формування антикорупційної політики в Україні: досягнення та проблеми: кваліфікаційна робота бакалавра ... бакалавр: 281 «Публічне управління та адміністрування» / Університет митної справи та фінансів. Дніпро, 2024. 77 с.

2. Досвід зарубіжних країн у боротьбі з корупцією / Антикорупція / Всеукраїнське громадське об'єднання «Успішна Україна». Офіційний сайт / Всеукраїнське громадське об'єднання «Успішна Україна». URL: <http://uspishnaukraina.com.ua/strategy/69/244.html> (дата звернення: 13.08.2024).

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного фінансування та контролю за діяльністю політичних партій: Закон України від 23 серпня 2023 року № 3337-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3337-20#Text> (дата звернення: 09.08.2024).

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання і протидії політичній корупції: Закон України від 19 грудня 2019 року № 410-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410-20#Text> (дата звернення: 09.08.2024).

5. Прилуцька міська рада. Корупція: досвід боротьби зарубіжних країн. URL: <https://pryluky.cg.gov.ua/blind/index.php?id=7831&tr=1> (дата звернення: 13.08.2024).

6. Щирич, Олександр Сергійович. Корупція як фундаментальна загроза миру та безпеці. 2024. С. 93–99.

7. Юрій Городніченко, Тимофій Милованов. Спротив російській культурі корупції в Україні: боротьба за верховенство права та емпатію. VoxUkraine | «Вокс Україна» – більше ніж найкраща аналітика про

Україну. URL: <https://voxukraine.org/sprotyv-rosijskij-kulturi-koruptsiyi-v-ukrayini-borotba-za-verhovenstvo-prava-ta-empatiyu> (дата звернення: 09.08.2024).

8. Transparency International Ukraine. Індекс сприйняття корупції СРІ 2023. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org> (дата звернення: 09.08.2024).

9. Volodymyr Mishchenko. Антикорупційний досвід Данії.: Ресурсний центр ГУПТ. URL: <https://www.gurt.org.ua/articles/49562/> (дата звернення: 24.08.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-425-5-41>

МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА ЯК ОСНОВНИЙ ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Шевчук Микола Миколайович

*здобувач освітньо-наукового рівня (доктор філософії),
Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

Хомич Андрій Олександрович

*здобувач освітньо-наукового рівня (доктор філософії),
Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

Питання національної безпеки для України – це питання виживання нашої держави, адже у зв’язку із тимчасовою окупацією частини українських територій у 2014 р. та повномасштабним вторгненням росії у 2022 р. Дослідження питання національної безпеки допомагає розробляти та вдосконалювати політику і стратегію забезпечення безпеки держави, ідентифікувати загрози та виклики, що стоять перед українською нацією за умови гібридної російсько-української війни. Співпраця України із міжнародною спільнотою в сфері забезпечення національної безпеки є надзвичайно важливою. Зокрема, вона сприяє отриманню міжнародної підтримки, доступу до фінансових, військових, інформаційних ресурсів, розвитку партнерських відносин та інтеграції у світове товариство на різних рівнях, ізоляції росії у міжнародних відносинах тощо. На сьогоднішній момент криза архітектури міжнародної безпеки не дозволяє у повній мірі досягти Україною цілей відновлення національної безпеки. Саме недоліки системи міжнародної безпеки загалом зумовили можливість збройної